

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

10 Ocak 2014

Sayı : 64272063- 610 - 133
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-35464)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 16.12.2013 tarih ve 43452547-120.00-125123 sayılı yazısı.

Manisa Milletvekili Sayın Erkan AKÇAY'ın tarafıma tevcih ettiği 7/35464 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (4 Sayfa)

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16:

Türkiye ölümlü maden kazalarında üretim miktarı başına dünyada ilk sıradadır. Madencilikteki kazaları azaltmak için; devlet denetimi etkin kılınmalı, yaptırımlar caydırıcı hale getirilmeli, maden ocaklarında taşeron yasaklanmalı, sendikal örgütlenme teşvik edilmeli, iş sağlığı ve güvenliğinden sorumlu mühendis iş akdi ve ücret yönünden işverenden bağımsız olmalıdır. ILO'nun 176. sayılı madenlerde iş sağlığı ve güvenliği sözleşmesi ülkemiz tarafından onaylanmalı, iç mevzuatta gerekli uyum çalışmaları ivedilikle yapılmalıdır.

İR:2406 No'lu Maden ruhsat sahası içinde kalan Darkale Kömür Ocağı İşletmesi 2003 yılına Kadar Devlete ait "TKİ Ege Linyit İşletmesi Müessese Müdürlüğü" tarafından yeraltı kömür ocağı olarak işletilmiş olup; 2003 yılında bu yana çıkan kömürü belirli bir fiyattan alma karşılığında UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine kiralanmıştır.

Darkale Maden Ocağı 2003 yılında UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine kiralandıktan sonra çalıştırdığı işçi sayısına oranlandığında Soma ilçesi ve çevresinde yeraltı kömür ocakları içinde en fazla iş kazasının olduğu maden ocağı olmuştur.

UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine ait Soma'daki Darkale ve Azyak Maden Ocaklarında son on yılda yüzlerce kaza meydana gelmiş bu kazalarda çok sayıda işçi hayatını kaybederken yüzlerce işçi de yaralanmıştır.

2012 yılında farklı tarihlerde ayak arkasında ve üretim bacasında meydana gelen, bir birinin aynısı üç adet ocak yangınına bağlı kazalardan 04.09.2012 tarihindeki kazada mühendis ve çavuş yaralanmış mühendis hayatını kaybetmiştir.

04.10.2012 tarihinde ayak arkasındaki yangına bağlı olarak meydana gelen kazada tekniker dahil sekiz kişi ısının etkisi ile yaralanmıştır.

10.11.2012 tarihinde meydana gelen ayak arkası yangına bağlı olarak oluşan kazada sekiz çalışan yaralanmış, iki çalışan hayatını kaybetmiştir. Kaza sonrası Çalışma Bakanlığı tarafından maden ocağı gerekli güvenlik önlemleri alınana kadar kapatılmıştır. Ancak güvenlik tedbirleri tamamlanmadan bu ocağın tekrar açıldığı iddia edilmektedir.

25.02.2013 tarihinde meydana gelen ayak kuyruğunda ve ayak arkasında sökülme esnasında oluşan göçükte bir işçi hayatını kaybetmiştir.

Nisan 2013'te yapılan denetimler sonucu Darkale Maden Ocağı tekrar kapatılmış, ancak denetime gelen başka müfettişler tarafından tekrar açılmıştır. Denetlemeye gelen müfettişlere gösterilen gaz maskeleri dâhil birçok ekipmanın Uyar Madencilik şirketinin Aydın Söke'deki maden ocağından getirildiği iddia edilmektedir.

UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine .ait 2. 0520.01.01.1064662.045 SGK Sicil No'lu ve İR:2406 Maden, Taş O. İnş Ruhsat nolu Darkale Kömür Ocağı İşletmesinde 20 Ekim 2013'de meydana gelen kazada bir işçinin yaşamını yitirmiş, 26 işçi de yaralanmıştır. Yaklaşık 800 işçinin çalıştığı bu maden ocağı iş güvenliği tedbirleri alınmadığı için kapatılmıştır. Şirket işçilerin bir kısmını senelik izne ayırmış, bir kısmını da ücretsiz izinle beklemeye almıştır.

**MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AKÇAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/35464)**

Uyar Madencilik Şirketi devletten yeni maden sahası verilmesi için işçileri eylem yapmaya zorlamakta, yeni saha verilirse ben sizin kıdem ve ihbar tazminatınızı ve maaşlarınızı alırsınız. Aksi takdirde ihbar tazminatlarınızı ödemem, kıdem tazminatlarınızda yüzde 30 kesinti yaparım ve size 2015 yılında başlayacak şekilde taksitlere bölünecek şekilde senet veririm.” diyerek işçiler üzerinden devleti tehdit etmektedir. Her soru teker teker cevaplandırılmak üzere;

- Darkale Maden Ocağında 2011 yılında 238, 2012 yılında 255 iş kazası meydana geldiği doğru mudur?
- UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine ait Uyar - 1 (Darkale) ve Uyar-2 (Azyak) kömür ocaklarında yıllar itibariyle kaç kaza meydana gelmiştir? Bu kazalarda kaç işçi hayatını kaybetmiş, kaç işçi yaralanmıştır?
- UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, Soma'da kendisine ait Uyar 2 olarak bilinen Azyak'da kömür çıkartmaktadır. Bu şirkete ait Soma'da kaç maden ocağı ruhsatı vardır?
- UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin Soma'da Kınık bağ alan mevki, Eynez Köyü ve Cumalı Köyünde maden sondajı yaptığı doğru mudur? Eğer doğruysa Uyar Madencilik Şirketi kendisine ait maden ruhsatları varken devletten yeni maden sahası verilmesi için işçileri eylem yapmaya zorlamakta, yeni saha verilirse ben sizin kıdem ve ihbar tazminatınızı ve maaşlarınızı alırsınız. Aksi takdirde ihbar tazminatlarınızı ödemem, kıdem tazminatlarınızda yüzde 30 kesinti yaparım ve size 2015 yılında başlayacak şekilde taksitlere bölünecek şekilde senet veririm.” diyerek işçiler üzerinden devleti tehdit etmektedir. Bu konuda Bakanlığınıza gelmiş herhangi bir şikayet var mıdır? Bu şirket Bakanlığınıza tehdit etme cesaretini kim veya kimlerden almaktadır?
- UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi hakkında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na kaç defa şikâyetle bulunulmuştur? Bunlardan kaç Darkale ve Azyak Maden Ocağı hakkındadır? Bu şikâyetlerle ilgili ne gibi işlemler yapılmıştır?
- UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, 2003 yılında Darkale Maden Ocağı TKİ tarafından kaç yıllığına kiralanmıştır? Bu süre içinde kaç bu maden ocağında kaç kaza meydana gelmiş, kaç kişi yaralanmıştır?
- UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin Darkale Maden Ocağını kiralama kontratı ne zaman uzatılmıştır?
- Devlete kuruluşu olan Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından rödövens karşılığı devredilen Darkale maden ocağında; bu kadar iş kazası yaşanmasına rağmen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından bu şirketin bu kadar süre çalışmasına nasıl müsaade edilmiştir?
- Başta TKİ Genel Müdürü olmak üzere tüm yetkililer bu kazaların Uyar Maden Şirketinin gerekli iş güvenliği tedbirlerini almamasından kaynaklandığı konusunda hem fikirken Darkale Maden Ocağının sözleşmesi neden uzatılmıştır?
- Darkale ve Azyak Maden Ocakları Bakanlığınız tarafından kaç defa denetlenmiştir? Bu denetimlerin sonucu nedir?
- UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin işlettiği Azyak'ta sılâm patlaması riski çok yüksektir. Buna karşı bakanlığınız tarafından herhangi bir denetim yapılmış mıdır?
- AKP milletvekili ile Türkiye Kömür İşletmelerinden Darkale maden ocağını kiralayan UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin sahibi, Darkale Maden Ocağının kira kontratının uzatılması sürecinde TKİ Genel Müdürünün odasında hangi konuları görüşmüşlerdir?
- UYAR Madencilik Enerji Sağlık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin işlettiği Azyak'ta sılâm patlaması riski çok yüksektir. Buna karşı bakanlığınız tarafından herhangi bir denetim yapılmış mıdır?

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AKÇAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/35464)

- Azyak maden ocağının asansörünün taşıyıcı kablolarında metal yorgunluğu bulunmaktadır. Bu konuda herhangi bir denetim yapılmış mıdır?
- Soma'da Azyak'ta yeraltında saha ihlali yapıldığı yönündeki iddialar doğru mudur?
- Azyak'ta yerüstünde biriken binlerce ton şilâm toprakla örtülmediği için yanmakta aşırı derece çevre kirliliği oluşturmaktadır. Bu konuda herhangi bir denetim yapılmış mıdır?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16:

Bahse konu Şirket, Darkale ocağı ile Uyar-2 (Azyak) kömür işletme ruhsatlı sahada rödövanşçı olarak faaliyet göstermektedir. Söz konusu Şirketin İzmir ili Kınık ilçesi dâhilinde 2 adet arama ruhsatı ve Konya ilinde 1 adet arama ve 1 adet işletme ruhsatı bulunmaktadır.

Manisa ili Soma ilçesinde bulunan Darkale mevkiindeki yeraltı ocağı 2003 yılında ihale edilmiştir. İhaleyi kazanan şirket ile 17.12.2003 tarihinde rödövanş sözleşmesi imzalanmıştır. Firma ile imzalanan sözleşmenin ve protokolün süresi 04.01.2014 tarihinde sona ermiş olup süre uzatımı yapılmamıştır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından Manisa İli Soma ilçesinde bulunan “Uyar Madencilik Sağ. Tur. San.ve Tic. Ltd. Şti.” unvanlı işyerinde, 20.10.2013 tarihinde gerçekleşen iş kazası olayına ilişkin 22-23.10.2013 tarihinde inceleme teftişi yapılmıştır.

İşyerinde 20.10.2013 tarihinde meydana gelen iş kazası sonucunda yapılan teftiş sonucunda 7 madde halinde mevzuata aykırılık tespit edilmiş, mevzuata aykırılıklar içinde hayati tehlike bulunması nedeniyle 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25'inci maddesi ve bu madde gereğince, 30.03.2013 tarih ve 28603 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan “İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik'in 7'nci ve 11 'inci maddesine göre düzenlenen “İdari Tedbir Raporu” ile işyerinde işin durdurulmasının uygun olacağı belirtilmiştir. İşyerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar için toplam 44.198,00.-TL idari para cezası uygulanması istenmiştir.

İşçilerin istihdamı diğer işyerlerinde sağlanacaktır. Bütün çalışanların tazminatı ve diğer hakları iş kanunları ve diğer kanunlarla teminat altına alınmıştır. İş güvenliği denetimleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılmaktadır. Ayrıca, Bakanlığımız Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından da denetlemeler yapılmıştır.

Söz konusu ruhsat sahasında yapılan denetimler aşağıda verilmiştir.

- 09/11/2006 Tarihinde şikayet üzerine genel denetim yapılmıştır.
- 31/05/2007 Tarihinde şikayet üzerine genel denetim yapılmıştır.
- 17/11/2011 Tarihinde genel denetim yapılmıştır.
- 02/08/2012 Tarihinde uzatma talebine ilişkin denetim yapılmıştır.
- 14/11/2012 Tarihinde iş kazasına istinaden denetim yapılmıştır.

Yapılan denetimler Mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmiş olup denetimler sonucunda yapılan tespitler için gerekli işlemler yapılmış ve söz konusu Şirkete 202.245.000TL idari para cezası kesilmiştir.

**MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AKÇAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/35464)**

Karaelmas Pazarlama San. ve Tic. Ltd. Şti. uhdesinde bulunan S.3253 sayılı ruhsat sahasından Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü uhdesinde bulunan S.10412 sayılı sahaya girilerek bu sahadan üretildiği tespit edilen 106.078 ton kömür için 13.427.464 TL. tutarında idari para cezası uygulanmıştır. Azyak Madencilik firması ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü arasında firma tarafından sınır ihlali yapıldığına ilişkin dava süreci devam etmektedir.